Ч. 15 (12.964). Львів, субота 23. січня 1932. Poczstowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	14·00 „
Піврічно	26·00 „
Річно	48·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Відповідь Української Парляментарної Репрезентації міністрові Перацькому.

Промова Голови Українського Клюбу посла д-ра Дмитра Левицького, яка мала бути виголошена при дебаті над внеском недовіря урядові на пленарному засіданні сойму в дні 20. ц. м.

Щоби оминути немилу для себе дискусію над внеском цілої польської опозиції на недовіря нинішньому урядові, клюб ББ перервав своїми голосами дебату й не допустив до слова речників усіх опозиційних клюбів. Таким робом не дійшов до слова також представник Українського Клюбу, який хотів скористати з першої нагоди, щоби на пленумі сойму авторитетно висловитися з приводу суботньої заяви мін. Перацького. Тому, що відповідь Української Парляментарної Репрезентації має засадничий характер, виясняючи офіціяльне становище відповідального українського політичного проводу у цій важливій справі, вона являється нині на сторінках нашого часопису, використовуючи єдину дорогу, яка їй залишилася. — **Редакція.**

Високий Сойме!

Український Клюб від першого дня свого приходу до цього сойму, в численних промовах, внесках та інтерпеляціях представив дуже докладно нашу важку ситуацію на всіх ділянках нашого національного життя та засадничо негативне становище уряду супроти всіх наших почипів. Уважаю зайвою річю усе це повторяти, тому перейду відразу до найактуальнішої сьогодні справи, а саме — до заяви п. міністра внутрішніх справ, яку він склав в імені уряду на засіданні бюджетової комісії в дні 16. ц. м.

ПРАВДА ПРО „ПОКАРАННЯ" ВИНУВАТЦІВ „ПАЦИФІКАЦІЇ".

Вважаємо, що ціллю тої декларації не було бажання упорядкувати польсько-українські відносини, а радше хвилевий інтерес Польщі на терені закордону, а саме — недалеке засідання Ліги Націй, на якому будуть розглядати нашу скаргу у справі т. зв. „пацифікації" з 1930 року. Уряд мотивував „пацифікацію" саботажами. Тому стверджую, що ми дуже виразно відсепарувалися на цьому місці від акції Української Військової Організації ще в 1929 році і що всі українські національні політичні партії осуджували саботажеву акцію, отже стверджую, що т. зв. „пацифікація", яка вдарила переважно не по саботажистах а по спокійному українському населенню, була самоволею урядових органів. Стверджую, що винуватців тієї самоволі не лише не покарано, але навпаки — вони зайняли в урядничій єрархії вищі становища і що покривджене населення не дістало до нинішнього дня ані морального ані фактичного відшкодування.

ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

Сама декларація п. міністра складається з 2-ох частин: в одній п. міністер хоче на підставі цифер доказати, що закиди, які ми підносимо, про шикануваня або внеможливлювання українському населенню його розвитку, особливо на господарському й культурному полі, — є безпідставні; в другій частині п. міністр подав ті принципи, на основі яких нинішній уряд буде нормувати польсько-українські відносини. В обох тих своїх виводах п. міністер взяв під увагу лише одну частину українського народу, що живе в межах польської держави, а саме ту частину, яка живе в 3-ох воєвідствах Східної Галичини, поминаючи мовчанкою велику частину українського народу, що живе на Волині, Підляшу, Поліссі й на східнії Холмщині. Не входячи в мотиви, які спонукали п. міністра нерівномірно трактувати цілість українського народу в Польщі, заявляємо, що український нарід — без огляду на те, де він живе — почуває себе й уважає себе одною національністю, яку звязує спільнота тих самих національно-розвоєвих цілей, і що нема такої сили у світі, яка могла би нас розділити. Швидше чи пізніше життя зломить штучну границю, бо мусить її зломити.

ЯК ВИГЛЯДАЄ „ОПІКА" УРЯДУ НАД КООПЕРАЦІЄЮ?

Як доказ свого першого твердження п. міністр подав розвиток української кооперації, яка з кінцем 1930 року виказує 3.147 зорґанізованих кооператив, і твердить, що колиб урядові чинники перешкаджали розвоєві кооперації, то вона не моглаб осягнути таку високу цифру, і що та розбудова кооперативних спілок не була подиктована лише господарськими потребами населення, але й у деякій мірі виросла з політичних тенденцій. Стверджуємо, що в нинішніх часах, коли кооперація величаво розвивається в цілій Европі виключно з господарських мотивів і ніяких інших, треба у кожному селі бодай одної споживчої й одної кредитової кооперативи. Колиб пан міністр завдав собі праці і ствердив при помочі мапи, на яких просторах живуть українці, то переконався би, що чисто господарські мотиви вимагають значно більшої, як подвійна, частини істнуючих кооператив. Наші кооперативи точно тримаються законів і правних приписів і не було ні одного випадку розвязання якоїсь кооперативи з причин політичної натури. Тому згори відкидаємо злогадні політичні тенденції їх розвитку. Зате надалі підтримуємо наш закид, що урядові чинники ставлять перешкоди розвиткові кооперації і доказуємо це наше твердження слідуючим фактичним станом річей:

1) на Волині суди цілими роками не полагоджують заяв на зареєстрування українських кооператив;

2) від кількох літ, не вважаючи на настирливі заходи, українська кооперація не дістала на Волині ні одного дозволу на кооперативні курси, себто не може вишколити нових робітників, необхідних для ведення кооператив;

3) в 1930 році важкою рукою знищено 160 українських кооператив і не віддано їм по нинішній день ніякого відшкодування;

4) масово закривається й опечатується кооперативи (нпр. в одному лише дубенському повіті закрито в останньому часі 34 кооперативи) та накладається на них високі грошеві кари нібито через їх погані домівки, дарма, що будинки, в яких вони поміщаються, багато кращі від домівок приватних промислових підприємств. Для прикладу наведу, що керманичів районової молочарської кооперативи в Уйздцях покарано разом на суму 9.900 зол. за відсутність вивіски на розділььнях молока;

5) українським кооперативам відібрано право продажі монопольних державних товарів — соли й тютюну. Про продажу алькоголю українська кооперація цілком не заходилась. Коли скарбова влада дала раз вимково кооперативі у Старій Носовиці право продавати тютюн, то управа акциз і державних монополів у Рівнім письмом з 24 жовтня 1931 року ч. 17.234 відказала це право на підставі доручення адміністраційної влади;

6) українська кооперація не дістає крізь свої централі ані сотика кредиту з державних банків, хоча завжди солідно вивязуються зі своїх платничих зобовязань, тоді, коли польська кооперація користає в цілій повноті не лише з тих кредитів, але також зі щедрих державних субвенцій та з дуже значних скреслень кредитів, які вона дістала та яких не може сплатити;

7) Знаменито працююче українське хліборобське Т-во „Сільський Господар", яке має зорґанізованих поверх 1200 хліборобських кружків по селах і 80 філій по повітових містах, є єдиним хліборобським товариством у Польщі, яке не може доступатись до ніякої співучасти в праці самоуправ і рільничих комісіях та в сумах державного бюджету, призначених на цілі хліборобської культури.

УКРАЇНСЬКЕ КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ.

Не інакше представляється справа в ділянці культурного життя українського народу. Заперечуємо, наче би ми не казали про обмежування свободи релігійного життя. Про масове зачинювання і розбірку українських православних церков по українських селах була часто мова у наших соймових промовах та інтерпеляціях і цього одного досить, щоби не славити „повної свободи" українського релігійного життя у Польщі. Українська культурна організація „Просвіта" має вправді поверх три тисячі стійок, але дійшла до того стану виключно власною працею і меткістю, не маючи для своєї діяльности — крім мінімальної субвенції на хліборобську школу — ані сотика з грошей державного бюджету, призначених для культурних і освітніх цілей. Державна „опіка" зазначилась хіба тим, що в 1930 році розвязано 75, а в 1931 — 37 освітніх стійок тої організації.

ПОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА В ЦИФРАХ.

Найприкріше виглядає справа шкільництва. П. міністр твердить, що цифра шкіл — мабуть у 3-ох воєвідствах Східної Галичини — зросла до числа 4.821 в порівнанні з 4.010 перед війною, а це є, мовляв, доказом, що уряд культурні аспірації місцевого населення респектує і заспокоює. Пригляньмося цій справі зі становища українського населення, його культурних потреб. Послугуюся тут цифрами офіціяльними. Дня 1. грудня 1923 р. було українських нар. шкіл в Галичині 2.655, на Волині 443, на Поліссі 22, разом 3.120. Дня 1. грудня 1925 р. було українських державних шкіл уже тільки 1.055, а в 1929 р. — вже тільки 716. Значить: до минулого року стратили ми 2.404 українських шкіл,

які аутраквізовано, себто спольонізовано. Твердимо знову на основі офіціяльних джерел, що скількість дітей, які ходять до школи, на польських просторах зростає, а у нас паде. Ось цифри з Львівської Кураторії:

В р. 1911-12 ходило до шкіл 945 тисяч дітей (цифри подаю заокруглені).
В р. 1921-22 ходило до шкіл 651 тис. дітей.
В р. 1924-25 ходило до шкіл 621 тис. дітей.
В р. 1926-27 ходило до шкіл 610 тис. дітей.

СЕРЕДНІ ШКОЛИ.

Як у дійсности виглядає заспокоєння культурних потреб українського населення в українських школах, доказом те, що в них окрім науки релігії й української мови вчать по українськи тільки історії природи (1. год. тижнево) і рисунків; усе інше викладають по польськи. Такий стан не тільки не згідний з конституцією польської держави щодо принятих зобовязань про права нац. меншостей, але головно щодо природного кожній дитині права діставати принайменше початкову науку у своїй рідній мові. Що утраквізм не застосовують однаково до дітей українських і польських видно з того, що до утраквістичних шкіл ходить заледви 0.75 прц. дітей польських, а зате аж 42.01 прц. дітей українських. Побоювання п. міністра дотично приросту української інтелігенції з загальною освітою не має основи і мусить бути скермоване в іншу сторону, коли зважити, що одно державне середньо-шкільне заведення припадає на 74.000 поляків, 176.000 німців і аж 557.000 українців. Тому відібрали нам ще одну українську гімназію в Тернополі. Не можемо цього уважати за щось іншого, як тільки за потягнення чисто політичне.

ПРОЄКТОВАНИЙ ЗАКОН ПРО САМОВРЯДУВАННЯ.

В оправі заповідженого, незнаного нам ближче самоврядного закону мусимо підкреслити, що як з дотеперішніх заяв уряду виходить, одностайний для цілої держави проєктований закон є і під оглядом компетенції, і під оглядом фінансового забезпечення, і під оглядом своєї залежности від уряду значно гірший від самоврядування, яке мали всі народи перед війною в Австрії. (Те самоврядування польський уряд скасував). Не хочемо тут покликуватися на ухвалений соймом польський закон з дня 26. вересня 1922 р., на основі якого встановлено спеціяльне самоврядування для Східної Галичини. Одначе мусимо зазначити, що представлені вище засади самоврядного проєкту нікого з українців вдоволити не можуть, бо український нарід впродовж десяток літ перед війною привичаївся до іншого самоврядування і нині, після того, як сам боровся за свободу і мав хоч би короткий час свою власну державність, таке самоврядування його не вдоволяє.

ЗА ЛЕҐАЛІЗАЦІЮ СПОРТОВИХ ТОВАРИСТВ.

Заповіджену п. міністром леґалізацію наших масово розвязаних спортових товариств — приймаємо до відома. Чекаємо на діла й умовини тої леґалізації. Дотеперішня дійсність не може викликати у нас віри в самі тільки слова.

ДЕКЛЯРАЦІЯ НІКОГО З УКРАЇНЦІВ НЕ РОЗЧАРУВАЛА.

Переходжу до другої, важнішої частини декларації п. міністра, а саме до тієї, в якій п. міністер подає засади, на яких уряд має намір унормувати польсько-українські взаємини. Справи реальної політики в деклярації, а саме те, що ми тепер маємо і що нам уряд у даній хвилі може реально дати, нас не розчарували. Що ми маємо — про те самі знаємо найкраще, а про те, що нам уряд тепер дати може, навчила нас тринадцятилітня дійсність. Натомість, хоч ми як дуже песимістично відносилися до шумно пресою заповіданої деклярації, то дійсність перевищила значно наш песимізм. П. міністер висунув у своїй деклярації ту головну засаду, що якщо українці будуть у Польщі дійсно льояльними громадянами і якщо будуть точно зберігати всі приписи закону, то можуть рахувати на те, що польська держава та її уряд будуть трактувати українців як рівних іншим громадянам держави і зможуть користати з усіх прав, які прислугують усім громадянам держави.

НАРОДУ НЕ МОЖНА ТРАКТУВАТИ ЯК ЗВИЧАЙНОГО ГРОМАДЯНИНА.

Ця засада стара як світ. Її голосили навіть у часах найреакційнішого абсолютизму, а й наїзник в окупованому ним краю не міг би поставити іншої засади, як засаду рівности всіх перед правом, ним-же виданим. Ця засада може бути принята й уважана за слушну для кожного громадянина держави. Але не можна її приняти та вважати слушною, коли її відноситься до цілого народу, або до великої його частини, такої як українці, що живуть у межах польської держави. Ця засада у відношенні до українського народу є реакційною, як давна примітивна, нині вже всіми більше виробленими ендецькими політиками закинена засада фізичного знищення та винародовлення українців. Ендецький табор хотів нас знищити як нарід. Деклярація п. міністра Перацького хоче нас розбити на атоми-одиниці, які зможуть жити тільки остільки, оскільки відлучаться від спільного національного пня і вложать свої амбіції у світ особистої веґетації, бо тільки тоді можуть рахувати на безпеку життя і майна.

ДО ЧОГО ПРЯМУЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД.

П. міністер не хотів, чи не бачив потреби потрактувати українську проблему як якусь цілість, як проблему народу, який має свою давну і нову історичну традицію, який має свої національні та політичні амбіції та прямування до щораз більшого розвитку, який ніколи не зречеться права на самоозначення. Замикати на це очі, ставити цілий нарід під одну міру звичайного громадянина, відмовлювати йому права бути народом, не признавати його як цілости може вправді шеф публичного безпеченства, але не може цього робити державний муж, якому лежить на серці не тільки хвилеве безпеченство держави, але який здає собі також справу з того, чим була, є і мусить бути для польської держави українська справа.

Заявляємо, що на таке упрощування та примітивізування української проблеми, як це зробив п. міністер у своїй деклярації, ніякий відлам української політичної думки — ніколи не погодиться. Будемо голосувати за заявою недовіря

Нова проба розвязки репарацийної проблеми.

Куденгове-Калерґі за зворотом деяких кольоній Німеччині.

У німецькій пресі появилася стаття ґр. Куденгове-Калерґі, відомого пропаґатора ідеї Паневропи, в якій він пропонує нову розвязку т. зв. репарацийної проблеми.

Зразу твердить автор, що в репараціях треба розріжняти дві ріжні частини, а саме: 1) ті репарації, які йдуть на сплату воєнних довгів, які залежать від порозуміння Европи й Америки і 2) ті, які йдуть нібито ще на відбудову знищеної Франції, а фактично є лише небувалої висоти сталою контрибуцією.

Ця контрибуція, при теперішньому господарському стані Німеччини, неможлива до сплачення і стягнення. Треба скріпити до цього Німеччину і цим дати їй змогу добровільно виповнити свої зобовязання. А ця добровільність захитана в основі, бо ціла Німеччина наставлена проти плачення драконських трибутів. До цього причинилося теж відібрання Німеччині кольоній, що сталося у версайському договорі виразно проти одної, а саме 5-ої точки відомих Вільсонових точок, принятих аліянтами за основу мирових переговорів. Через це скривджено Німеччину, відібрано їй кольонії і зроблено її такою слабою, що їй платити ніввідки.

З тих причин, щоби дати Німеччині сатисфакцію і зробити її господарство життєздатним та здібним до плачення трибутів, треба віддати їй дві маловартні для аліянтів кольонії, а саме Камерун і Того. В цих, занедбаних досі, кольоніях моглаб розвинутись економічна база сирівців для Німеччини, яка зразу зробилаб економічне життя Німеччини здоровим. Та в Камеруні зацікавлені в меншій мірі Франція і Анґлія, що моглиб легко з нього зрезиґнувати, а зате більше Італія, що туди направила свої кольонізаційні пляни. Тому треба Італії дати рекомпензату так, щоби вона могла розвивати свої впливи в Абісинії, подібно, як це робить вона в Альбанії. Незалежність Абісинії булаб очевидно вдержана, а Італія малаб одну територію впливів Тріполіс-Абісинія, що для неї булоб дуже зручним. „А спільне використання Африки моглоб стати для европейських народів великим завданням, це пориваюче і фантастичне, наче російська пятилітка", кінчить апостол Паневропи.

Може бути, що так буде могти Европа найти вихід зі своєї біди, хопивши свою посестру Африку за чуба. А може і цей проект скінчити своє життя на папері, як вже стільки інших проектів санації світу й Европи, яких останні часи зродили леґіон, а з яких ніодин не продирається до розуму керманичів цього світу. Чекають мабуть на факти, яких можуть не перебути і ці можновладці і сьогоднішня політична карта старенької Европи, розмальованої невдатно линяючими колірами Версаю.

——о——

ЕКСПОЗЕ МІНІСТРА ОСВІТИ.

З БЮДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ СОЙМУ.

(Кореспонденція з Варшави).

На засіданні бюджетової комісії дня 20 січня ц. р. в часі дискусії над бюджетом міністерства віроісповідань і освіти виголосив довшу промову міністер освіти Єнджеєвич. Промова ця, витримана у боєвому тоні, містила богато цікавих моментів. В першу чергу міністер оправдував зменшення видатків на шкільництво тяжкою господарською кризою. По даним міністерства у цьому шкільному році 306 тисяч дітей в шкільному віці остане поза школою. Цифра подана міністром є мабуть неточна. Точніші обчислення показують, що у цьому шкільному році через брак шкільних будинків та учителів, не триста, але біля сімсоттисяч дітей у шкільному віці не матиме змоги користати з науки в школі.

Міністер заповів, що орґанізацію шкільництва буде докладно обговорювати щойно в дискусії над новим законопроектом про орґанізацію вселюдного шкільництва. Уряд вже вніс той проект до сойму і має він бути ухвалений ще в часі теперішньої сесії. Цей новий закон має управильнити справи як державного так і приватного шкільництва. При обговоренні віроісповідних справ підкреслив міністер, що відношення держави до католицької церкви управильнює конкордат, який уряд точно виконує. Але творений на східних просторах польської держави новий католицько-візантійський обряд має характер не лише релігійної але також високополітичної акції. Уряд доцінює вагу політичної сторінки акції єпископа Чарнецького і слідкує за тим, щоби вона не суперечила великодержавним інтересам Польщі. Відношення держави до Православної Церкви укладається якнайкраще. Приготування до Собору поступають успішно вперід. День Собору буде світлим днем для всіх православних громадян польської держави. Довший уступ своєї промови посвятив міністер справі так зв. державницького виховання. Головним моментом того виховання має бути культ держави й заслужених для неї великих людей, а в першу чергу для маршала Пілсудського.

Справу шкільництва національних меншостей міністер поминув зовсім і покликався на те, що становище уряду в тій справі достаточно вияснив міністер внутрішніх справ Перацький в останній своїй деклярації. Далі міністер широко обговорював останні студентські авантюри у високих школах у Польщі. Заповів, що обовязуючий тепер закон про автономію високих шкіл буде змінений, тому що на основі обовязуючого закону ректори не зуміли забезпечити спокою у високих школах.

Цю промову закінчив міністер Єнджеєвич категоричною заявою, що свою програму державницького виховання буде переводити в життя енергійно й безоглядно. Дискусія над тим експозе буде дуже горяча. До слова записалося чотирнацять послів. З Українського Клюбу промовлятимуть посли Д. Великанович і Сергій Хруцький. Посол Великанович на основі обильних матеріялів має зясувати теперішній незавидний стан українського шкільництва й учительства. Посол С. Хруцький обговорюватиме головно справи Православної Церкви.

——о——

Студія чеського вченого

ПРО БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Пражський орієнталіст І. Рипка помістив у журналі „Časopis Národního Musea" (1931) новий причинок до листування Високої Порти (Туреччини) з гетьманом Богданом Хмельницьким. Як у давніших студіях на цю тему, так і в цьому причинку розбирає Рипка акти з кодексу Göttingen Turc., що їх дотеперішні дослідники або не використовували як слід, або відшифровували фальшиво; зокрема розглядає три листи Високої Порти до Хмельницького з рр. 1651—1655. Також цим разом дав той пильний дослідник цінний матеріял для української історіографії, за що українці можуть бути йому тільки вдячні. Обговореним тут причинком завершив Рипка свою працю на тему листування Високої Порти з великим козацьким гетьманом.

З голосів польської преси.

„СЛОВА І ДІЛА...“

Дальша низка польських голосів з приводу заяви мін. Перацького в українській справі.

„КРАЩЕ БУЛО У КРАЄВІЙ ПРЕСІ НЕ ДРУКУВАТИ“.

У передовій статті під наголовком „Слова і діла“ соціялістичний *„Дзєннік Людови“* з 21. ц. м. цитує ту частину промови мін. Перацького, в якій він покликувався на 90. статтю польської конституції, що „кожний громадянин має обовязок шанувати й перестерігати конституцію та інші обовязуючі закони й розпорядки“. „Дз. Л.“ вважає, що саме в нинішніх часах добре є пригадати, що „кожний громадянин“ має такі конституційні обовязки. Але, мовляв, видно й сам міністр мав сумніви, чи нинішня дійсність у Польщі гармонізує з тезами, які він льоґічно вивів з конституційних прав і обовязків громадян.

Тому п. міністр додав слідуючий коментар: „Колиб *кожний* хотів користати із своїх громадянських прав і вольностей, то ми дійшлиб до повного хаосу. Тому влада мусить розмежовувати й обмежовувати — мусить нераз навіть обмежувати користання з права, що легко доводить до конфлікту між владою і громадянами“.

Цей коментар, як бачимо, значно обмежує тези п. міністра. Виходить з нього, що *не кожний* може користати з конституційних прав, і що влада *мусить* „розмежовувати“ громадян...

І „Дзєннік Людови“ доходить наприкінці своїх уваг до такого висновку:

Дехто твердить, що промова п. міністра була виголошена для цілей закордонної політики. Якщо так, то нам здається, що не треба було оголошувати її у краєвій пресі.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

„ЛАД І ПОРЯДОК“.

Перед травневим переворотом поступовий і демократичний, після нього ультра-„полковниківський“ та суспільно й національно реакційний варшавський *„Курєр Поранни“* повний є — очевидно — самих компліментів та адораційних поклонів перед міністром Перацьким з приводу його відваги, з якою він, буцім то, „розрізав закаптурену мовчанку, яка царила у цій ділянці“ (вступна стаття з 19 ц. м. п. н. „За лад і порядок у державі“). Очевидно, що згідно зі своєю „ідеольоґією“ передовик „Курєра Пор.“ вибрав собі ті місця з промови міністра, які йому найлімші. Отже він широко розводиться над безпідставністю „привілеїв“ для націон. меншин, після чого докочується до того, що взагалі неґує проблему національних меншин, добачуючи в ній лише питання „ладу і порядку“, себто „проблему кримінального злочину“ (сік!). Але що нині отверто хвалити т. зв. „пацифікацію“ навіть „Курєрові Поранному“ не лицює (чи може — не вільно!), він зауважує з жестом благородности:

Ми не є прихильниками метод 14-го полку уланів і не поручали ніколи послугуватися симпатичними уланами в такій трудній і дразливій місії, як успокоювання умів громадян держави, розбурханих ворожою державі демаґоґією.

Але одночасно „Курєр Пор.“ вдоволений, що після заяви мін. Перацького ніхто вже на заході не буде вірити українським скаргам, хоча не мав би нічого проти того, колиб міністр був проїхався ще спеціяльно по тій скарзі, яка спочиває у Лізі Націй.

Спираючись на ці свої ліберальні й толерантні погляди, „Кур. Пор.“ „вірить“ і „сподіється“, що швидко дійде до „гармонійного співжиття“.

Святкувати разом чи окремо?

(Голос у дискусії).

Потребу реформи юліянського календаря серед греко-католиків можна вважати за теоретично вирішену.

Йде про практичні перешкоди або радше побоювання. Побіч природного консерватизму церкви виринають побоювання національного характеру. Дехто уважає, що приняття григоріянського календаря причинилосяб до польонізації греко-католиків. Колиж приглянутися справі зблизька, то побачимо, що ці побоювання є безосновні. Наша етнографічна маса є вже настільки свідома, що — думаю — рівночасне святкування греко-кат. і римо-кат. свят її вже не збаламутить. Тимбільше ні, що вже тепер, в часі недавньої конскрипції були випадки, і то не рідкі, що навіть селяни римо-католики (а про селян тут головно йде!) заявляли: „Ми лише обряду латинського, але ми українці“.

З того видно, яка глибока вже свідомість у нас і що ми тут в Галичині, шануючи якнайбільше нашу греко-католицьку церкву, не повинні будувати нашого патріотизму виключно на греко-кат. церкві, бо і в римо-кат. костелах молиться неодин українець. Зрештою і в греко-кат. церкві були вже спроби заведення григоріянського календаря (Преосв. Григорій Хомишин), але тоді вони не вдалися з огляду на воєнний час та упередження до особи того владики.

Найважніший голос тут всеж таки матимуть наші епископи. Ми, світські, бачимо, що зміна календаря нині не представляє тої нац. небезпеки, що колись. Велику ролю в підготовці публичної опінії зможе відіграти розважна і спокійна дискусія в пресі.

Д-р Ст. Головацій.

Волинська тиха сторона...

500 золотих кари за брак цінника в кооперативі!

На підставі донесення постерункового дубенське старосто покарало члена управи кооперативи в селі Пусто-Іваню на суму 500 зол. за брак цінника в кооперативі. Покараний відкликався до рівенського окружного суду. Суд не прихилився до віклику. Дуже характеристичні мотиви судового вироку, чому підсудного покарали лиш на суму 500 зол., хоча закон передбачує і вищі кари...

Ось той документ часу:

Nr. sprawy KAD 1333/31.

WYROK.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Okręgowy w Równem w trybie postępowania uproszczonego dnia 9. listopada 1931 roku na posiedzeniu sądowem w składzie następującym: Sędzia S. O. A. Kaszewski, Sekretarz apl. sąd. J. Modlinger rozpoznawał sprawę Wasyla Sinickiego, osk-go o to, że 22. maja 1931 r. we wsi Pusto-Iwaniu, gm. Krupieckiej, pow. Dubieńskiego, jako członek zarządu kooperatywy, będąc obowiązanym do przestrzegania przepisów o cennikach nie posiadał w kooperatywie tej cennika na towary, sprzedawane w kooperatywie, na mocy art. 622, 366, 367 K. P. K. art. 1 i 2 Rozp. Min. Spr. Wew. z 20. II. 1923 r. (Dz. U. 22 p. 139) i art. 4 Ust. z 2. VII. 1920 r. (Dz. U. 67 p. 449 oraz art. 61—66 p. t. o. k. s.

ORZEKŁ:

uznać winnym zarzuconego mu wykroczenia i mieszkańca wsi Pusto-Iwanie, gminy Krupiec, pow. Dubieńskiego, Wasyla Sinickiego, lat 42, skazać go na grzywnę **w kwocie pięciuset (500) złotych**, z zamianą w razie nieściągalności na na dwadzieścia (20) dni aresztu, i pobrać pięćdziesiąt (50) złotych opłat sądowych i koszty postępowania, w tem 5 złotych za doręczenie wezwań.

Uzasadnienie.

Na rozprawie osk-ny Sinicki do winy się przyznał i prosił o zmniejszenie wymierzonej mu kary.

Po rozpoznaniu okoliczności sprawy i wysłuchaniu stron i zważywszy, iż, jak wynika z odczytanego na rozprawie doniesienia komendanta posterunku policji w Kozinie Ratusznego (z dnia 23. maja 1931 r. L. 1212), ten ostatni w dniu 22. maja 1931 r. stwierdził, że w kooperatywie we wsi Pusto-Iwanie brak jest cennika na sprzedawane tam towary, że odpowiedzialną osobą za przestrzeganie przepisów o uwidocznieniu cenników jest członek zarządu kooperatywy Sinicki Bazyli, Sąd Okręgowy uznał winę tego ostatniego za udowodnioną co do zarzuconego mu wykroczenia.

Wykroczenie to przewidziane jest w art. 1 i 2 Rozp. Min. Spr. Wewn. z dnia 20. lutego 1923 r. (Dz. U. 22/23 p. 139) i zagrożone karą aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 10.000 zł. w art. 4 Ust. z dnia 2 lipca 1920 r. (Dz. U. 67 p. 449).

Biorąc pod uwagę dotychczasową niekaralność, podeszły wiek, ubogi stan majątkowy oskarżonego Sinickiego oraz charakter samego przestępstwa. Sąd Okręgowy uznał za słuszne skazać go na 500 zł. grzywny, z zamianą w razie nieściągalności na 20 dni aresztu.

Stosownie do art. 61—66 przep. tymcz. o kosztach sądowych i art. 558 § 1 K. P. K. od oskarżonego należało pobrać 50 zł. opłat sądowych oraz koszty postępowania, w tem 5 zł. za doręczenie wezwań.

Z tych zasad Sąd Okręgowy orzekł jak wyżej.

Чи ви є членом УКТОДІ у Львові, вул. Руська ч. 3? — Річна вкладка звичайного члена виносить 6 зол.

Хто кому вкрав?

(Відповідь на статтю „Курєр-а Львовск-ого“).

Вшехпольський „Курєр Львовскі“ з 10. січня ц. р. помістив на 5-ій сторінці статтю п. н. „Неслихана крадєж ґрунтув жим.-кат. парафії в Білце Шляхецкєй“, в якій автор дійшов до геніяльного відкриття крадежі 22-ох морґів поля, приналежного нібн до рим.-кат. парофії в Білці Шляхотській. Поле це вкрав, по думці автора, „вуйт і рада ґміна руска“ в Підберізцях на шкоду тої парохії. Відкриття цеї „нечуваної крадежі“ мусимо назвати направду ґеніяльним, бо там, де, мовляв, сплять закони, де приспано чуйність адміністраційного апарату, — виринає „ґеній“ редактора „Курєрка“ і вдаряє в дзвін подиву і тривоги...

І ось перед нами страшний акт обвинувачення: начальник громади в Підберізцях спільно з громадською радою вкрав на очах всіх 22 морґи поля, власність рим.-кат. парохії Білки Шляхотської!

Кожний, хто прочитає ці рядки, не зможе собі певно уявити, як можна так „ні сіло, ні впало“ вкрасти 22 морґи поля, немов калитку з кишені, і в здивуванні поставить собі питання: „В який спосіб це могло статися? Деж тут влада, де суди?“

„А прецінь це сталося!“ — каже дописувач польської ґазети. Послухаймо, що розповідають собі люди в Підберізцях про цю дивовижну історію. Сто кількадесять літ тому *теперішня рим.-кат. Білка Шляхотська була селом чисто українським і мала гр.-кат. пароха*. Село-ж Підберізці віддалене від Білки Шляхотської около 8 км. на південний захід, було тоді дуже маленьке; мало не цілих сто родин і було дочерною Білки Шляхотської. І от тоді громада Підберізці дала гр.-кат. пароховi Білки Шляхотської отсих вище згаданих 22 морґи поля до вживання, як винагороду за труди. Поле це (22 морґи) записав громаді Підберізці фундаційним леґатом покійний о. Ґловінський, канонік львівської митрополичої капітули, а тим, що громада буде за це посилати одного хлопця з Підберізець в школи на свій кошт. Хотів ще записати громаді кількасот морґів ліса, положеного між Підберізцями й Винниками (тепер завідує ним львівський краєвий виділ), але громада з незнаної причини не хотіла цього ліса брати. Пізніше український елемент у Білці Шляхотській почав поволи заникати і з часом село це спольонізувалося зовсім. До цього у великій мірі причинився рід кн. Сапігів. Поляки поставили собі костел, а небавком прийшов до Білки і римо-кат. парох. І ось тоді Підберізці справу з відобранням цих 22-ох морґів поля занедбали. Поле це вживав дальше римо-кат. парох Білки Шляхотської і донедавна платив за нього податок. Щойно підчас комасації ґрунтів у Підберізцях парцелю цю заінтабульовано зовсім природно і правно на власність громади Підберізці. Така є історія цеї парцелі і про це знає у нас в Підберізцях кожний громадянин.

Та ось рік тому, коли прийшли до громади нові табулі, заплатила за це поле податок вже громада на превелике здивування рим.-кат. пароха Білки Шляхотської і редактора „Курєрка“, який на підставі цеї, з правного погляду зовсім ясної і справедливої справи зробив начальника громади п. Конюха і громадську раду Підберезець — злодіями.

З того бачимо, як далеко йде злоба „Курєра Львовск-ого“ і який фантастичний внесок зродився в голові одного з його редакторів на підставі вище згаданої події. Тут можна би пригадати шановному „Курєрові“ та його редакторам, що кілька літ тому сталося із ґрунтами православних церков на Волині? Чи памятав про це редактор, пишучи очорнюючу статтю на громаду Підберізці?

А вкінці на підставі вище розказаної історії запитаємо шановного читача: „Хто кому властиво „вкрав“ цих 22 морґи поля? Чи громада Підберізці рим.-кат. парохії Білки Шляхотської, чи може навпаки?“

Відповідь хіба ясна.

Селянин.

Українське студентство в Румунії в обороні українського шкільництва.

Союз українських студентських організацій в Румунії (СУСОР) вислав міністрові для меншинних справ, д-рові Брандшові, з приводу його поїздки по Буковині, меморіял, в якому висловив свої домагання в ділянці шкільництва. В меморіялі сказано:

Домагаємося негайного привернення навчання по народніх українських школах в українській мові.

Для цього треба і українського учительства, а що наше учительство, що підчас Австрії покінчило середні школи з викладовою українською мовою, розсіяне тепер по цілій Румунії, домагаємось *перенесення всіх учителів українців на українські села.*

Для витворення нових кадрів українських учителів домагаємося *заведення учительських семинарій з українською мовою* на заселених українцями землях під Румунією.

Домагаємося привернення українських гімназій, що їх розвязано чи то зденаціоналізовано, *у Чернівцях, Кіцмані, Вижниці, Вашківцях.*

Для виховання середньо-шкільних професорів треба і навчання на високих школах, тому домагаємось *назад привернути нам катедри української мови і літератури та історії українського народу на фільософічнім факультеті університету в Чернівцях!*

А що стоїть найбільше на перепоні культурному розвиткові, це недопущення українського друкованого слова із заграниці. Тому домагаємось *вільного ввозу преси і літератури та наукових книжок в українській мові із заграниці.*

Переслідування українських студентів у високих школах, а головно в чернівецькому університеті, заборона говорити у його приватній бесіді рідною мовою, заразом нехтування його права у студентських домівках, при уділюванні стипендій, як також недопущення українських студентів до офіцерських шкіл, являється рівнож анормальним явищем, ворожим укр. студентству. Тому домагаємось *респектування всіх належних прав українського студентства там, де йому належиться.*

З Українського Академічного Комітету

У ПРАЗІ.

Вибір нової Управи. — Склад Комітету.

На річних Загальних Зборах Українського Академічного Комітету, які відбулися в Празі дня 23. листопада 1931 р., обрано нову Управу і Ревізійну Комісію. До Управи увійшли: голова — ректор Українського Університету, академик проф. д-р І. Горбачевський, заступники голови — академик проф. д-р С. Смаль-Стоцький та проф. А. Яковлів, генеральний секретар — проф. Б Матюшенко, члени: ректор Української Господарської Академії проф. Б Іваницький, ректор Українського Педагогічного Інституту проф. д-р В. Гармашів, проф. С. Сірополко, доц. інж. В Іваніс та доц. В. Садовський. До Ревізійної Комісії увійшли: проф. М. Славінський, доц. Ф. Слюсаренко та доц. Дяконенко.

Крім того на цих Зборах у склад Комітету принято: Спілку українських техніків сільського господарства в ЧСР, Союз організацій українських інжинірів на еміграції і персонально академика проф. д-ра С. Дністрянського Таким чином тепер в Українському Академічному Комітеті обєднані, крім згаданих організацій, такі установи: Український Університет у Празі, Українська Господарська Академія в ЧСР, Український Високий Педагогічний Інститут ім. М. Драгоманова у Празі, Українська Академія Плястичного Мистецтва в Празі, Український Науковий Інститут в Берліні, Історично-фільольоґічне Т-во у Празі, Українське Правниче Т-во в ЧСР, Українське Університетське Угрупування для Ліґи Націй, Українське Матиматично - Природниче Т-во, Спілка Українських Лікарів у ЧСР, Українське Т-во Прихильників Книги „Книголюб", Українське Педагогічне Т-во та Т-во Українських Економістів у ЧСР.

—o—

Японія не має анексійних амбіцій.

Так сказав міністр Йошізава.

ТОКІО. 21. І. ПАТ. На вчорашньому засіданні палати послів новоіменований міністр закордонних справ Йошізава зазначив у своїй промові, що Японія не має ніяких анексійних амбіцій супроти Манджурії та задумує вести дальше політику відкритих дверей. Міністр вказав на зріст протияпонського руху в Китаю й з вдоволенням підкреслив зовсім поправне становище радянського уряду. Окремий уступ своєї промови присвятив міністр Йошізава розброєнній конференції, від якої надіється гарних успіхів.

—o—

Бояться Німеччини й Італії.

Французькі інформації про німецькі та італійські зброєння.

ПАРИЖ. 21. І. ПАТ. На засіданні комісії заграничних справ у французькому парляменті ген. Буржо дав вияснення в справі німецьких тайних зброєнь і збройного стану Італії. Вияснення торкались головно маскованих позицій в німецькому бюджеті, організованого на великі розміри військового вишколу й фабрикації зброї та муніції в Німеччині й сусідніх державах. Обговорюючи військові сили Італії, ген. Буржо підкреслив, що італійська армія начисляє 1 100.000 людей разом з міліцією. Крім того має добре зорганізоване летунство, сухопутне й морське.

Підуть до Льозанни чи ні?

Розбіжні думки в Берліні та Льондоні.

БЕРЛІН 21. І. ПАТ. Англійський амбасадор у Берліні звернувся до Брінінґа зі запитом, чи німецький уряд зголився би на продовження мораторії до 30. вересня ц. р. Канцлер відповів відмовно. Преса вважає певним, що льозанська конференція буде відкликана, бо Франція рішилася „не піти до Льозанни". На всякий випадок політичні кола не надіються, щоби конференція мала розпочатися 25. ц. м., дожидаючи відкликання запросин на наради англійським урядом.

ЛЬОНДОН. 21. І. ПАТ. Уряд закордонних справ зазначує у виданому комунікаті, що наради між інтересованими урядами в справі льозанської конференції ще не скінчені. Однак є надія, що конференція в Льозанні відбудеться в означеному речинці, то є 25. ц. м.

З бюджетової комісії.

Промова пос. Великановича.

На засіданні соймової бюджетової комісії у Варшаві 21. ц. м. була дискусія над бюджетом міністерства освіти. Пос. Поликевич (ББ) виступив проти безплатности науки в середніх школах, заявлюючи, що тільки в народніх школах наука повинна бути безплатна. *Пос. Великанович* (Укр. Клюб) стверджує, що укр. домагання не найшли відгомону в промові міністра освіти, а крім того заповідав міністр петрифікацію нинішнього стану. Мін. Пєрацький сказав, що в Сх. Галичині було в 1930 р. 4.821 шкіл, а перед війною 4.100, що уряд респектував культ. аспірації місц. населення. Одначе міністр промовчує, яка мова була в тих школах перед війною та що признавали лише культ. потреби поляків. Відповідно до скількости українського населення воно повинно би дістати 5 міл. зол. на свої середні школи, замість дотеперішніх 600 тис. Тимчасом на близько 70 прц. укр. населення у Сх. Галичині має воно ледви 5 гімназій замість 28 і ніодної державної фахової школи.

Бесідник пригадує боротьбу за український університет у Львові. Умовини основання того університету такі: відповідна скількість професорів і студентів. У самій Польщі в вищих школах учиться понад 3.000 українських студентів. На медицину, ветеринарію, техніку приймають дуже мало української молоді. У Львові м. р. на медицину приняли 18 українців, ц. р. лише 2. Не маємо українського куратора ні інспектора. Українських учителів переносять безправно в інші околиці держави. Історія в Гебертовім підручнику фальшує факти та має звороти, які обиджують нац. честь українців. У мі[illegible]них воєвідствах не [illegible]ялося уладжувати свят, які обиджують взаїмні нац. почування. До бібліотек забороняють вводити укр. літературу. Бесідник ставить такі домагання: **1) утраквізм треба скасувати, 2) українським дітям дати вчителя українця. Перенесеним на Захід укр. учителям позволити вернутися в рідні сторони, 3) основувати ще ц. р. відповідну скількість фахових шкіл для укр. молоді з укр. викладовою мовою. 4) основувати якнайскорше український університет у Львові, 5) реактивувати ще ц. р. зачинену укр. гімназію в Тернополі, 6) Народній Дім і Ставропігію віддати українській суспільности за посередництвом українських культурних і освітніх інституцій. Вони створять кураторію та опрацюють фондаційний акт. Комісарське правління в Нар. Домі доводить до фінансових надужить і руйнує зем. майно а не віддає на ціли тієї установи, 7) позволити нашому вчительству й осв. товариствам, щоби позашкільна освіта розвивалася без перешкод. При 3. читанні зголосимо відповідні резолюції та поправки фін. натури.**

Пос. **Чапінський (ППС)** прилучується до протесту пос. Великановича, до домагань у справі укр. шкільництва та створення українського університету. Український нарід має право плекати власну культуру і науку.

Пос. **Яворська** (ББ) і **Полякевич** (ББ) полемізували з промовами опоз. бесідників.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ НОВИЙ СОЙМ?

У конституційній комісії пос. Подоський (ББ) виголосив реферат про новий сойм. Сойм складатиметься з послів вибраних у заг. і тайному голосуванні, з поминенням дальших прикметників. Скількість послів зменшать, одначе не нижче 360. Право вибору має кожен горожанин без ріжниці полу, який скінчив 24 р., має повні гор. права та живе в виб. окрузі бодай день перед днем, у якім оголосили вибори. Голосування тайне. Право бути вибраним має кожен горожанин, що скінчив 30 л. Незапротестовані вибори є важні, про них рішає Н. Суд.

—o—

ЛЬОЗАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДЛОЖЕНА

ПАРИЖ. 21. І. ПАТ. Аг. Аваса: Англійський уряд повідомив, що льозанську конференцію відложать. Рішення це запало в порозумінні з фр. урядом тому, що вступні переговори між державами-вірителями та Німеччиною годі було покінчити до того речинця.

—o—

„УЛЕКШЕННЯ" ПРИ ОСНУВАННІ ПРИВ. ШКІЛ

Проект закону про недержавні школи, научні та виховні заведення передбачує, що кожен польський горожанин може основувати школу, коли відповідна держ. влада ствердить, що петент поводився морально й бездоганно у відношенні до держави. Школу можуть зачинити, коли навчання або виховання молоді відбувається в дусі нельояльнім для держави або, коли школа не протиділає успішно шкідливим впливам на молодь. Шк. влада може зажадати від основника, щоби усунув директора або вчителя, коли цей впливає шкідливо під педагогічним оглядом.

МЕКДОНАЛЬД НЕ ПРИНЯВ ЗАПРОШЕННЯ ЛЯВАЛЯ.

ЛЬОНДОН. 21. І. ПАТ. У міродатніх колах кажуть, що Мекдональд із жалем відмовився приняти запрошення Лявaля поїхати до Парижа.

Біржа.

Збіжа.

Пшениця двірська 24·25—24·75, пшениця селянська 22·00—22·50, жито галицьке 25·25—25·50, ячмінь галицький броварняний 19·00—21·00, ячмінь на кляси 15·50—16·00, ячмінь пастівний 00·00—00·00, овес галицький 20·00—20·50, кукурудза румунська 16·00—16·50, фарабола промислова 2·80—3·00, фасоля біла 18·50—20·50 фасоля колірова 00·00—00·00, фасоля краса 27·00—28·00 горох пів-Вікторія 26·00—27·00, горох пізьний 22·00—23·00, бобик 18·00—19·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 22·00—22·50, сіно солодке кравне прасоване 9·00—10·00, солома прасована 4·50—5·00, гречка 19·00—19·50, льон 36·00—38·00, дубінь синій 15·00—16·00, ріпак 28·00—30·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, муха кукурудзяна 00·00—00·00, отруби житні 13·50—13·75, отруби пшеничні 11·75—12·00, крупи гречані 33·00—35·00 пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, пенцак 00·00—00·00, просо краєве 18·50—19·00 макуха льняна 25·00—26·00, мак синій 80·00—90·00, мак сивий 000·00—100·00, конюшина червона 205·00—225·00.

НАГЛІ СУДИ В ІНДІЯХ.

Із Бомбаю повідомляють, що англійська поліція виступила гостро проти гіндуських страйкових агітаторів перед будинками й магазинами з европейськими товарами. Всіх арештує і веде перед наглий суд. На протязі 20 мінут засуджено 12 осіб на кару 6 місяців тяжкої вязниці за уставлення станиці перед біржою та утруднювання вивозу золота. Біржа стоїть отвором, але не переводять майже ніяких трансакцій. В торговлі панує теж цілковитий застій.

——o——

ФРАНЦІЯ НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ,
як перестане платити Німеччина.

ПАРИЖ, 21. І. ПАТ. Урядова заява, виголошена прем. Лявалем у парляменті, знайшла відгук у французькій пресі. Часописи стверджують, що між усіми політичними фракціями обох палат, від лівиці до правиці, є повне порозуміння щодо принціпіяльної точки французької заграничної політики, а саме, що Франція не буде безумовно платити своїх военних довгів, коли Німеччина перестане платити відшкодування.

——o——

ЯПОНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНИЙ.

ТОКІО, 21. І. ПАТ. Японський парлямент розвязано. На останньому його засіданні міністр фінансів піддав дуже гострій критиці фінансову політику свого попередника, яка спричинила відплив золота з краю. Зараз після тієї промови надійшло письмо цісаря про розвязання парляменту.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Гітлера запросила на виклад у Льондоні британійська економічна ліга.

Першою сенаторкою до сенату Злучених Держав вибрали п. Каравей, вдову сенатора, з округи Лідль—Рок у стейті Арканзас.

2,733.300 мешканців нарахували першого січня цього року в Ленінграді. За 1931 р. приросло 501.000 осіб.

В Бомбаю арештували провідника бенгальського конгресу Сен-Гупту.

Румунський міністр закорд. справ Ґіка виїхав до Парижа.

15 англійських епископів і провідників англіканської церкви видало відозву до християн усіх народів, закликаючи до уневажнення военних відшкодувань і довгів.

Мін. Бенеш сказав на принятті рум. мін. Ґіки в Празі, що перед роззброїною конференцією трьох міністрів Малої Антанти обміркують плян спільного становища.

——o——

Запрошення до передплати

З нагоди 60-ліття
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

приготовляє Ювілейний Комітет розкішне видання його творів в одній томі. Книжка буде друкована у великому форматі „4" на найкращому папері, з численними ілюстраціями наших передових артистів-графіків, у 1000 нумерованих примірниках і продаватиметься тільки в переплеті мистецько виконаним.

Ціна в передплаті зол. 20.—, для закордону 2.50 амер. доляра. Замовлення приймається за першою ратою найменше 5.— зол.

Після появи книжки ціна для всіх, що не зголосилися як передплатники, з огляду на невеликий наклад, буде значно вища.

Зголошення і передплату висилати на адресу: Центробанк, Львів, Ринок ч. 10, з допискою „Твори Стефаника".

За Комітет:
Микола Заячківський. Матвій Стахів.

——o——

НОВИНКИ

— **ПОЧТОВІ СКЛАДАНКИ розсилаємо з нинішним числом і просимо Вп. Передплатників негайно надсилати передплату, шоби не було перерви у висилці часопису. Передплата на місяць лютий 5 зол.**

— **Українська робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.** 792—?

— **Першорядна українська фризієрня Т. Кутковського, Львів, вул. Бляхарська 11, тел. 93—21.** 1070 13-?

— **Вечерниці Лісників** в суботу 23. січня в салях Народнього Дому у Львові. Коли хто з Вп. Громадян не одержав запрошення (помилково) може його дістати вечором при касі. Прийдіть забути про все буденне! Бавимося від 9. вечір до 7. рано. 1248

— **Балеві і вечорові сукні** та костюми на маскаради виконує гарно, скоро і дешево робітня сукень кооп. „Труд", Львів, Ринок ч. 39. II. п.

— **„Манчестер Ґардіян" про артиста Новаківського.** У відомому англійському органі „Манчестер Ґардіян" (число з 15 січня) появилася стаття про арт. Олексу Новаківського, ілюстрована двома відбитками його образів: „Українська катедра св. Юрія у Львові" і „Син мистця". Стаття написана з великою прихильністю до таланту нашого мистця, якого твори — як там пишеться — без сумніву булиб дуже високо цінені і на найкращій модерній виставці в Парижі або Берліні.

— **Польську реміснично-торговельну бурсу у Станиславові** посвятили з великою парадою 10. ц. м. В бурсі виховується тепер 60 молодих ремісників, але вона може помістити ще 100 хлопців.

— **Арештування комуністів у Львові.** У звязку з комуністичним „днем трьох Л" (Леніна, Лібкнехта і Р. Люксембурґ) арештувала львівська поліція 30 осіб під замітом приготувань до цього свята.

— **Справжня битва в радіо.** Японський кореспондент „Таймс-ів" повідомляє, що японська радіостанція надавала битву біля Муклену. Це справжній рекорд, бо вперше радіо надавало „природну" битву. Японці уставили на полі бою мікрофони, так що слухачі радія чули дома: гук гармат, свист куль, крики й зойки ранених та вмираючих. Кореспондент додає від себе, що не знати, чи японська радіостанція хотіла цим експериментом пробудити у слухачів обридження до війни під кличем: „Уже ніколи більше війни!", чи навпаки: ще більше піднести патріотичний запал японців до дальших боїв.

— **Після смерти визначного французького письменника.** У Сан Франціско помер французький письменник Фридерик О-Бріен, що здобув собі славу повістями з життя на островах Тихого Океану. Від молодечих літ був він волокитою, спершу обїздив світ як моряк, опісля як журналіст-дописувач. Проживав він то в европейських столицях, то у країнах гарячого підсоння. Кілька літ перебував він на островах Тихого Океану й очарований їхньою красою написав кілька книг, що придбали йому імя. Його „Білі тіні" недавно сфільмували, а фільма пройшла з великим успіхом по цілому світі. Крім цієї книги написав Фр. О-Бріен „Таємні острови Південного Моря" і ін.

— **Пригода муринського короля в Ню-Йорку.** На німецькому пароплаві „Віттен" приїхав до Ню-Йорку муринський король Убанґи — Киавбала. Разом із ним приїхало пять його дружин, син, донька та дві придворні дами. Та короля та його супровід не пустили на беріг, а вислали на „остров сліз". Американська влада не могла погодитися з тим, що король має пять жінок. Мерщій взялися адвокати до рятування справи та придумали вихід із, здавалося, безвихідного положення. Чотири жінки короля записали придворними дамами; король зложив за них по 500 долярів кавції. Щойно тоді позволила йому влада вийти на американський беріг. У Ню-Йорку виголосив король Киавбала промову перед мікрофоном — французькою мовою.

— **Який буде 1932 рік?** В одному льондонському часописі ворожбит із чисел — Кв. Зиґфид пише: „У всіх країнах до квітня не буде ніякої зміни під фінансовим оглядом, від квітня почнеться зворот до кращого. Радянщині присуджений кінець у цьому році. Вона признає себе за побіджену та відречеться сучасного режіму. Франція борикатиметься з трудношами через „помилки минулого". Найщасливішими місяцями будуть — квітень і серпень, найщасливішою краскою — синя, найщасливішим днем — кожна пятниця".

— **Життя великих людей.** Дружина письменника Метерлінка впевняє, що її чоловік цікавиться всім. Кожного дня читає багато часописів у всіх мовах. Любить самотність і дуже рідко виступає прилюдно. Працює нерівномірно; деколи пише й пише, деколи цілі тижні навіть не торкне пера. Висліди його праці теж нерівномірні: деколи напише 20 сторінок одного дня, а деколи за двацять днів напише ледви одну сторінку. Підчас праці Метерлінк любить тишину й сам її заховує. Часом трапляється, що дзвінок телефону відриває його від праці на цілий день.

— **У кількох словах.** Зі засипаного шибу копальні у Карстен-центрум видобули 3 трупи вуглекопів. — На Атлянтійському океані лютує буря. — Вчителі кишинівського повіту в Румунії не одержали ще плати за жовтень, листопад і грудень 1931 р. — Повінь Місісіпі в Америці щораз більше шириться. — Еспанія закрила 25 езуїтських шкіл і один університет. — Сильний буревій пройшов над Норвеґією та наробив багато шкоди; 2 пароплави затонули. — У Ведгаймі (Норвеґія) вибухла складниця металічного глину; було його біля 70.000 кг. Пожежі не могли гасити, бо вода скріплює горіючу силу глину. Місто згоріло, частина мешканців утекла, частина згинула в пожежі. — У Москві нібито вдалося добути рад із місцевих сирівців. — Відомий спортовець граф Ціха хоче побити рекорд проф. Пікарда в леті у стратосферу. — Біля кордонного села Дзісни на Виленщині можна було бачити катастрофу радянського бальона; летун злетів при допомозі легкопаду. — На світі є 18,000.000 безробітних.

Куток мови.

„Мета" ч. 2 з дня 17. січня. в виду (рос.) тої небезпеки, зам. з огляду на ту...; перепоєний (поль.) релігійним відношенням до світа, зам. надиханий; „маючою" (!) виглядн на успіх, зам. із виглядами; піднеслими (поль.) почуттями (?) права, зам. величнім відчуванням (розумінням) права; нищительська (поль.) брутальність, зам. руїнницька; доцільної, з обставинами рахуючоїся (поль.) політики, зам. на обставини розрахованої; реакціонерами націю понад усе ставлячими (!), зам. що ставлять націю понад усе; „що, отже, якщо нині, поки ще час..." такий початок речення неможливий у ніякій мові; на всякий випадок треба зачинати від „отже".

ВІДГУКИ ДНЯ.

Йорданські свята.

Йордан мав від давна марку угодовщини. Так якось складалося: мороз, хор і потреба нагріти кости.

Колятор забував соціяльну ріжницю, латинський ксьондз національну і обидва чимчикували „на лямпочку" до греко-католицького пароха.

По війні, а точніше: по війнах, стратив Йордан свою угодову печать. Колятор розпарцелював маєток між кольоністів, латинський ксьондз записався до „Орґанізації Народової", а греко-католицький священик задовжувався на кари за українські метрики. Не стало і традиційної чарки. Збила її інвазія, висмоктавши раніше шляхотний аміст до останньої краплі.

Прийшли Йордани—опозиційні по всій країні з Львовом включно.

І булоб так довго і довго, якби не сентимент сусідів до нашого зимового свята. Попробували, пометикували і ось тепер у Львові що-року аж два Йордани, не рахуючи ще двох малих Йорданчиків.

Один Йордан на Ринку „з духовенством Юра", а другий на Марійській площі з ксьондзом послом Яворським.

Мав я цього року нагоду бачити один, а слухати другого.

Кріз вікно дивився на Ринок, а кріз радіо чув хор з Ляшок, сальву і військову музику.

Ринок...

Тисячі народу, на жаль, без корпоративної присутности українських установ. До мітри і фіолетних колпаків дуже підходилиб циліндри. Бодай з десять!

Марійська Площа.

„Хур з Ляшек, под батутом ксендза посла Яворского одшпева колядкі..." Співає... Чути сільські сопрани, міський барітон, а в проекті — тенори і баси. Ксьондз посол!? Щось тут не в порядку. Або ксьондз, або посол! А заборона українських епископатів де?!..

Ринок...

Грає музика коляди. Як уміє і як може.

Голос з боку:

— Якби так половину грошей, переплачених понад пересолену ціну за „Бібльос", дати на церковну орхестру — булоб що послухати.

Я не обертаючись, відповів:

— На такім радіснім церковнім святі не пригадуйте мені таких трагічних церковних трансакцій.

Марійська Площа...

Музика заграла гимн, ксьондз посол Яворскі роздав воду, посел Міхал Бачиньскі напився і тоді всі за хором з Ляшок на „Вефлеємську Ніч" до... Театру Ріжнородностей в Нар. Домі.

Ринок...

Кінець відправи. Обривання галузок сосни і набирання води, уживаючи дітей і слабших фізично вірних як драбин і сходів. Короткий, але горячий, словний і рукопашний бій.

Театр Ріжнородностей...

На закінчення „Вефлеємської Ночі" пісня „Пора за Русь" — у скобках: неділимую, що присутні вислухали з удовіллям. Нарешті пісня, яка не дразнить нікого до стін Театру Ріжнородностей включно.

Галактіон Чічка.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Мельничин Лідія, учениця 8-ої гімн. кл. „Рідної Школи“ у Львові, померла 13. ц. м. в часі різдвяних ферій в домі свого батька, пароха в Молотові к. Ходорова. Похорони відбулися 15. ц. м. Поминальне Богослуження відбулося у Волоській церкві 22. І. В Покійній втратило заведення взірцеву та ідейну ученицю, а б. 33-ій Пластовий Курінь ім. О. Кобилянської бувшу свою провідницю й курінну. В. Їй П.!

—o—

Дописи.

СКАЛАТЩИНА **(Конскрипційні зловживання в Сороцку).** В селі Сороцко, пов. Скалат. подано до староства кандидатів на комісарів місцевих українців, але їх відкинено, а призначено 5 комісарів поляків. Три дні перед конскрипцією зажадав нач. комісар В. Коссовський 5 мужів довіря і начальник громади назначив 5 громадян українців, та вони не сподобались нач. комісареві, бо рано в сам день перепису відіслали їх домів, а покликали самих поляків. Перепис тривав 3 дні. Найбільше зловживань допускалися комісарі: Рихляк (місцевий органіст) та Жукоскі (учитель з Хоптянки). Цей перший, на домагання Павла Процика, щоб написав мову українську, ніяк цього не хотів зробити і по короткій суперечці вийшов з непідписаним аркушем. В деяких місцях, як прим. у Мик. Свистуна, не питав зовсім про мову, лиш як молиться. Лутка Павло (обряду лат.) зажадав, щоб він дав двомовний аркуш та записав мову українську. На те відповів згаданий комісар, що латинники не можуть бути українцями. Коли Дутка обстоював, що на його бажання має написати таку мову, яку він диктує, хоч би й вірменську, та коли хотів заглянути в аркуш, комісар заборонив йому дивитись, бо це урядова тайна. Після суперечки покликав місцевого постерункового, який списав протокол, при чім не обійшлося без епітетів (г. беньдзеце мелі Украінен). Другий комісар Жукоскі, першого дня перепису ніде не питав про мову, ні не давав друків до підпису, бо, мовляв, нема часу, вечором сам підпише. Коли Грабар Теодор дивився, що він пише, заборонив йому заглядати, а на рішуче домагання Грабаря покликав постерункового, який списав протокол. Двічі ходив Грабар до нач. комісаря зі скаргою на зловживання і цей заявив йому, щоб не лякався поліції, бо справа залагоджена, та проте цього друку не показав. Комісар Ядвіга Віняжувна (учителька) не позволила підписати за неграмотну Теклю Калиняк ні зятеві ні синові. Комісар Худерський (селянин) замість мова „українська“ писав „руська“, та в одній хаті (Яришевська) переловили його і він мусів це справити. Загалом двомовних аркушів майже не давали.

КАЛУШ **(Про господ.-кооперативну нараду, свято „Просвіти“, „ревію“ польського театру і клопоти пана старости з ними).** Захотів Повіт. Союз Кооператив у Калуші скликати в дні 8. м. м. господ.-кооп. нараду, щоб піднайти засоби боротьби із оцею нещасною кризою, про яку так усе й усюди товчуть. Запрошено на цей день чимало людей з повіту й околиці, запрошено панів послів, внесено прохання до старостива і — крапка. — А радше крапку поклав п. Костоловський, який — мовляв — хоч і як нашій кооперації „прихильний“ — всеж уладжувати напередодні конскрипції наради якось не тее... Заборонив. І нещасній „Чайці“, що хотіла в цей день звеличати нашу „Просвіту“, теж конскрипцією замакітрило. Стоп! Не можна, то не можна, певно п. Костоловський краще знає. Та тут тобі й бахнуло: цьогож вечора, в цьомуж таки славетному Калуші, в салі „Сокола“ ставить польський театр „ревію“. Гей! „Де Рим, а де Крим“? Чи пак: „Де кум, а де коровай?“ Невже і п. Костоловський ділить в обличчі права громадян на категорії? Чи господ.-кооп. нарада менше важна, ніж якісь „ревії“? Тут хіба покласти аж крапки...

—o—

СПОРТ.

Виїзд гаківкової дружини „України“ до Черновець.

На запросини черновецького спортового т-ва „Довбуш“ виїздить гаківкова дружина „України“ в дні 29. І. ц. р. до Черновець на товариські змагання. Змагання ці відбудуться в такому порядку: 30. І. з Довбушем, 31. І. з німецькою дружиною „Ян“, а 2. ІІ. з репрезентацією м. Черновець. Рівночасно ведуться переговори в справі виїзду України до Букарешту. Україна їде в такому складі: Скрипій, Назар, Дицьо, Ґофрик, Юра, Роман, Труш, Шиналь і Корейба. Крім грачів їде провідник гаківкової секції п. Радловський і член виділу п. Конашевич. Бажаємо нашим змагунам якнайкращих успіхів!

—o—

На санування Т-ва „Просвіта“.

XII. виказ підписаних позичок для санування Т-ва „Просвіта“.

Броди: д-р Жовнірчук Теодор 50, Швалюк Гриць 50, Кочержук Роман 20, Сеник Іван 5. **Глиняни:** Олексів Михайло 5, Савчак Юліян 5. **Грималів:** кооп. „Скала“ в Зеленій 25, „Кружок Українок“ у Зеленій 5. **Днів:** о. Савойка Теодор, Селиська 50. **Перемишль:** Крупа Володимир в Тарнавках 20. **Підгайці:** о. Костюк Василь 20. **Самбір:** Юрків Лука в Дублянах 2.50, о. Лісикевич Іван в Баранчицях 5. **Чесанів:** о. Колтунюк Мирон в Жукові 5. **Жовква:** Павлина Михайло з Волі Висоцької 10, о. Ґоцький Олекса в Двірцях 10. **Збараж:** о. Чубатий Онуфрій в Доброводах 10. **Копичинці:** чит. „Просвіти“ в Гадинківцях 25. **Ліско:** д-р Маковський Василь 120. **Камінка Стр.:** Бойцун Петро в Браташах 5. **Луцьк:** Сокаль Осип 10. **Ряшів:** Сандурський Михайло 5, д-р Пушкар Микола 25. **Стрижів:** Сирота Михайло в Опарівці 5. **Белз:** Ситник Іван в Осердові 2. **Турка:** о. Скварко Іван і Олена з Турочок Нижних 50. **Борщів:** Смаль Петро 10, кооп. „Відродження“ в Пилатківцях 10. **Судова Вишня:** чит. „Просвіти“ 10. **Чортків:** Захарчук Василь в Шманьківчиках 5. **Комарно:** Танчій Олекса в Колодрубах 5. **Солотвина:** чит. „Просвіти“ в Раківці 10, о. Лазорів Василь в Яблінках 10, о. Корсан Іван в Старуні 10. **Горлиці:** Ґижа Марко у Висовій 20. **Ряшів:** Тиханич Василь 5, Крайник Дмитро 2.50. **Рівне:** Клепач Павло 30. **Познань:** Головецький Іван 30. **ЧСР.:** д-р Малик Андрій і Гладій Атанас з Братислави по 100 зол. Разом 902 зол. з разом з усіми попередніми **30.891.80 зол.**

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 21. І. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3.50 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 1.10 зол., копу яєць 5.20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 21. І. год. 8 веч. „Вовки в ночі“.

Субота 23. І. год. 8. веч. „Вовки в ночі“.

Неділя 24. І. год. 3.30 „Мадям Бутерфляй“.

Неділя 24. І. год. 8 веч. „Вовки в ночі“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 22. І. год. 8. веч. „Роксі“.

Кіна.

АПОЛЬО „Улани, улани“!

КАСІНО: Звукова версія „Бен Гур“.

КОПЕРНИК: „Пригоди Томи Соера“ (з Джекі Кугеном).

ЛЕВ: „Дівча з над Волги“.

МАРУСЕНЬКА: „Пригоди Томи Соера“ (з Джекі Кугеном).

МІРАЖ: „Княжна Олвля“ (Марлена Дітріх), „Маскота“ (Ір. Грін).

ОАЗА: „Трагедія залюблених“.

ПАН: „Не гріши, жінко!“

ПАЛЯС: „Конгрес танцює“.

ПАСАЖ: „Подвійна гра“, „Самба“ („Муринське кохання“) та звуковий додаток.

ПРОМІНЬ: „Дальші Тарзанові пригоди“ (II серія).

СОНЦЕ: „Пригоди бригадіра Жерарда“.

СТИЛЕВЕ: „На Сибір“.

УТІХА: „Льокомотива“ (з Льон Чанеєм) та „Кровавий порахунок“.

ХИМЕРА: „Веселий поручник“ (Мор. Шевальє).

Програма радіо.

Неділя, 24. січня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 20.00 Опера. **Льондон** (355,9) 22.05 Концерт. **Гамбург** (372,2) 20.00 Концерт. **Сотенс** (403,8) 15.00 Концерт. **Берлін** (418) 14.30 Легка музика. **Мінхен** (519,9) 18.45 Концерт. **Рим** (441,2) 17.00 Концерт. **Лянґенберґ** (472,4) „Тайна коня“. **Прага** (488,6) 18.00 Віденська музика. **Мілянo** (501,7) 21.00 Опера. **Відень** (517,2) 15.05 „Про волокит“. **Рига** (525,4) 11.35 Данна танкова музика. **Будапешт** (550,5) 17.00 Мадярські пісні. **Осльо** (1083) 20.00 Опера. **Париж** (1724,1) 23.30 Концерт.

Понеділок, 25. січня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 21.00 Концерт. **Моравська Острава** (263,4) 12.35 Концерт. **Брно** (341,7) 19.20 Радіокабарет. **Льондон** (355,9) 23.35 Танкова музика. **Гельсінґфорс** (368,1) 18.25 Твори фінляндських композиторів. **Гамбург** (372,2) 19.30 „Післявоєнний розвій Туреччини“. **Букарешт** (394,2) 17.00 Концерт. **Сотенс** (403,8) 19.00 Хор. **Берлін** (418) 15.40 „Пригоди в Африці“. **Люблянa** (575,8) 20.00 Концерт. **Калюндборг** (1153,8) 15.30 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 19.30 „Від винаходу до готової машини“. **Париж** (1724,1) 13.30 і 14.05 Грам. кружки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 23. січня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Шкільний ранок. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15, 13.40, 14.00, 14.20 Господарські гутірки. 13.55, 14.15, 15.00 Грам. кружок. 15.20 „Шахи“. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Для дітвори. 16.00 Робітничі справи. 16.15 Грам. кружок. 16.20 Радіохроніка. 16.40 Концерт. 17.10 „Розвій телетехніки“. 17.35 Концерт. 18.05 Забава до ворожки. 18.30 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.40 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На овиді“. 20.15 Легка музика. 21.55 Філятелістика. 22.10 Концерт. 22.50 Передачі закордонних станиць.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. Тараса Шевченка у Львові відбудуться в неділю 31. січня 1932 р. в 18-ій год. із звичайним порядком нарад у власній домівці при вул. Супінського ч. 23.

Тримісячний курс крою суконь і білля розпочинає від 1-го лютого ц. р. кооператива „Труд“, Львів, Ринок ч. 39. Місячна оплата 25 зол. 1256 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

СВЯЩЕНИКА самотного на піврічне заступство прошу зараз. Дам помешкання, ціле удержання і платню згідно з умовою. о. Клим Кульчицький, декан, Підпечари, п. Тисьмениця. 1243 2-2

СОНЯШНА, гарно умебльована кімната з окремим входом (від клітки сходової) у здоровій околиці Львова (Личаків) зараз до винайму. Інформації в Адміністрації „Діла“. 1-3

КОНЦИПІЄНТ з адвокатським іспитом шукає місця в адвоката. Гонорар 160 зол. місячно. Зголошення: Проф. Мартинюк, Львів, Кентшинського 3. 1253 1-1

СРІБЛО продає найдешевше — Домбровський-Розваржевський — Академічна 2. 1246 1-15

ПОКОЇ ЗА БЕЗЦІН винаймає готель „Савой“, Львів, Собіського 7, телефон 19. Для тих, що мешкають довше, виїмкова оказія. 1250 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Подобалося Всевишньому забрати до вічности мою найдорожчу донечку, Лідію Мельничин, ученицю VIII. гімн. кл. „Рідної Школи“ у Львові. В моїм безмежнім горю зазнав я стільки сердечних глибоко відчутих заяв та ознак співчуття, розради і помочи, що хоч цей важкий хрест пригнітає мене до землі, то попри св. віру спомин на ці сердечні співчуття бодай вчасти коїть мій пекучий біль у серці. Тому почуваюся до обовязку бодай оцим скромним словом виявити мою глибоку подяку тим усім Вп. Панству, від котрих стільки ласкавости і помочі в своїм горю я зазнав. Дякую: Вп. П. Д-рові Маркіянові Дзеровичеві, котрий на першу вістку про смерть Покійниці негайно приїхав зі Львова, щоби на місці переконатися про дійсність неймовірного, як здавалося, факту й евентуально рятувати життя своєї давньої пацієнтки. Впр. оо. сов. Долгому, Глинському, Сайкевичеві, Волинцеві, Кравчичеві, Дерешові, Пашковському за участь у похоронах, зокрема о. дек. Винницькому, о. сов. Радкевичеві, о. сов. Красицькому за відправлення також торжественної Служби Божої, а о. Сайкевичеві й о. Волинцеві за зворушуючі до глибини серця надгробні проповіди. Велике Спаси-Біг за прекрасні, сердечним чуттям овіяні слова прощання Вп. П. Проф. Микетея від учит. збору і від себе як господаря кляси. Вп. Тов. Уляни Старосольської і Стефи Дмоховської в імени товаришок і Вп. П. І. Балука від студентської секції в Ходорові. Щира подяка Вп. Панству Винницьким, Волинцям, Садовським, директорам дібр в Ходорові, Свідракам, завідателям дібр в Демидові, п. В. Беричівній, управительці школи в Демидові за виявлення сердечного співчуття, всякої потіхи і чинну поміч при похоронах. Нарешті усім чесним парохіянам за горячі співчуття, рясну поміч в уладженні похоронів і громадну в них участь.

Молотів, дня 20. січня 1932.

Батько і братчик Зеньо.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Мельничин Лідія, учениця 8-ої гімн. кл. „Рідної Школи" у Львові, померла 13. ц. м. в часі різдвяних ферій в домі свого батька, пароха в Молотові к. Ходорова. Похорони відбулися 15. ц. м. Поминальне Богослуження відбулося у Волоській церкві 22. І. В Покійній втратило заведення взірцеву та ідейну ученицю, а б. 33-ій Пластовий Курінь ім. О. Кобилянської бувшу свою провідницю й курінну. В. Їй П.!

—o—

Дописи.

СКАЛАТЩИНА. **(Конскрипційні зловживання в Сороцку).** В селі Сороцко, пов. Скалат, подано до староства кандидатів на комісарів місцевих українців, але їх відкинено, а призначено 5 комісарів поляків. Три дні перед конскрипцією зажадав нач. комісар В. Коссовський 5 мужів довіря і начальник громади назначив 5 громадян, українців, та вони не сподобались нач. комісареві, бо рано в сам день перепису відіслали їх домів, а покликали самих поляків. Перепис тревав 3 дні. Найбільше зловживань допускалися комісарі: Рихляк (місцевий органіст) та Жукоскі (учитель з Хоптянки). Цей перший, на домагання Павла Процика, щоб написав мову українську, ніяк цього не хотів зробити і по короткій суперечці вийшов з непідписаним аркушем. В деяких місцях, як прим. у Мик. Свистуна, не питав зовсім про мову, лиш як моляться. Дутка Павло (обряду лат.) зажадав, щоб він дав двомовний аркуш та записав мову українську. На те відповів згаданий комісар, що латинники не можуть бути українцями. Коли Дутка обстоював, що на його бажання має написати таку мову, яку він диктує, хоч би й вірменську, та коли хотів заглянути в аркуш, комісар заборонив йому дивитись, бо це урядова тайна. Після суперечки покликав місцевого постерункового, який списав протокол, при чім не обійшлося без епітетів (г... беньдзєце мелі Украінен). Другий комісар. Жукоскі, першого дня перепису ніде не питав про мову, ні не давав друків до підпису, бо, мовляв, нема часу, вечором сам підпише. Коли Грабар Теодор дивився, що він пише, заборонив йому заглядати, а на рішуче домагання Грабаря покликав постерункового, який списав протокол. Двічі ходив Грабар до нач. комісаря зі скаргою на зловживання і цей заявив йому, щоб не лякався поліції, бо справа залагоджена; та проте цього друку не показав. Комісар Ядвіга Віняжувна (учителька) не позволила підписати за неграмотну Теклю Калиняк ні зятеві ні синові. Комісар Худерський (селянин) замість мова „українська" писав „руська", та в одній хаті (Яришевська) переловили його і він мусів це справити. Загалом двомовних аркушів майже не давали.

КАЛУШ. **(Про господ.-кооперативну нараду, свято „Просвіти", „ревію" польського театру і клопоти пана старости з ними).** Захотів Повіт. Союз Кооператив у Калуші скликати в дні 8. м. м. господ.-кооп. нараду, щоб підшукати засоби боротьби із оцею нещасною крізою, про яку так усе й усюди товчуть. Запрошено на цей день чимало людей з повіту й околиці, запрошено панів послів, внесено прохання до староства і — крапка. — А радше крапку поклав п. Костоловський, який — мовляв — хоч і як нашій кооперації „прихильний" — всеж уладжувати напередодні конскрипції наради якось не теє... Заборонив. І нещасній „Чайці", що хотіла в цей день звеличати нашу „Просвіту", теж конскрипцією замакітрило. Стоп! Не можна, то не можна, певно п. Костоловський краще знає. Та тут тобі й бахнуло: цьогож вечора, в цьомуж таки славетному Калуші, в салі „Сокола" ставить польський театр „ревію". Гей! „Де Рим, а де Крим"? Чи пак: „Де кум, а де коровай?" Невже і п. Костоловський ділить в обличчі права громадян на категорії? Чи господ.-кооп. нарада менше важна, ніж якісь „ревії"? Тут хіба покласти аж крапки...

—o—

СПОРТ.

Виїзд гаківкової дружини „України" до Черновець.

На запросини черновецького спортового т-ва „Довбуш" виїздить гаківкова дружина „України" в дні 29. І. ц. р. до Черновець на товариські змагання. Змагання ці відбудуться в такому порядку: 30. І. з Довбушем, 31. І. з німецькою дружиною „Ян", а 2. ІІ. з репрезентацією м. Черновець. Рівночасно ведуться переговори в справі виїзду України до Букарешту. Україна їде в такому складі: Скрипій, Назар, Дицьо, Гофрик, Юра, Роман, Труш, Шиналь і Корейба. Крім грачів їде провідник гаківкової секції п. Радловський і член виділу п. Конашевич. Бажаємо нашим змагунам якнайкращих успіхів!

—o—

На санування Т-ва „Просвіта".

XII. виказ підписаних позичок для санування Т-ва „Просвіта".

Броди: д-р Жовнірчук Теодор 50, Швалюк Гриць 50, Кочержук Роман 20, Сеник Іван 5. **Глиняни:** Олексів Михайло 5, Савчак Юліян 5. **Грималів:** кооп. „Скала" в Зеленій 25, „Кружок Українок" у Зеленій 5. **Динів:** о. Савойка Теодор, Селиська 50. **Перемишль:** Крупа Володимир в Тарнавках 20. **Підгайці:** о. Костюк Василь 20. **Самбір:** Юрків Лука в Дублянах 2.50, о. Лісикевич Іван в Баранчицях 5. **Чесанів:** о. Колтунюк Мирон в Жукові 5. **Жовква:** Павлинз Михайло з Волі Висоцької 10, о. Гоцький Олекса в Двірцях 10. **Збараж:** о. Чубатий Онуфрій в Доброводах 10. **Копичинці:** чит. „Просвіти" в Гадинківцях 25. **Лісно:** д-р Маковський Василь 120. **Камінка Стр.:** Бойцун Петро в Браташах 5. **Луцьк:** Сокаль Осип 10. **Ряшів:** Сандурський Михайло 5, д-р Пушкар Микола 25. **Стрижів:** Сирота Михайло в Опарівці 5. **Белз:** Ситник Іван в Осердові 2. **Турка:** о. Скварко Іван і Олена з Турочок Нижних 50. **Борщів:** Смаль Петро 10, кооп. „Відродження" в Пилатківцях 10. **Судова Вишня:** чит. „Просвіти" 10. **Чортків:** Захарчук Василь в Шманьківчиках 5. **Комарно:** Танчій Олекса в Колодрубах 5. **Солотвина:** чит. „Просвіти" в Раківці 10, о. Лазорів Василь в Яблінках 10, о. Корсан Іван в Старуні 10. **Горлиці:** Гижа Марко у Висовій 20. **Ряшів:** Тиханич Василь 5, Крайник Дмитро 2.50. **Рівне:** Клепач Павло 30. **Познань:** Головецький Іван 30. **ЧСР.:** д-р Малик Андрій і Гладій Атанас з Братислави по 100 зол. Разом 902 зол, а разом з усіми попередніми **30.891,80 зол.**

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 21. І. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3.50 зол., за літру молока 19—20 сот., літру сметани 1.10 зол., копу яєць 5.20 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр

Пятниця 21. І. год. 8. веч. „Вовки в ночі".

Субота 23. І. год. 8. веч. „Вовки в ночі".

Неділя 24. І. год. 3.30 „Мадам Бутерфляй".

Неділя 24. І. год. 8. веч. „Вовки в ночі".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 22. І. год. 8. веч. „Рокі".

Кіна.

АПОЛЬО „Улани, улани"!

КАСІНО: Звукова версія „Бен Гур".

КОПЕРНИК: „Пригоди Томи Соєра" (з Джекі Куґеном).

ЛЕВ: „Дівча з над Волги".

МАРУСЕНЬКА: „Пригоди Томи Соєра" (з Джекі Куґеном).

МІРАЖ: „Княжна Озляя" (Марлена Дітріх), „Маскота" (Ір. Ґрін).

ОАЗА: „Трагедія залюблених".

ПАН: „Не гріши, жінко!"

ПАЛЯС: „Конгрес танцює".

ПАСАЖ: „Подвійна гра", „Самба" („Муринське кохання") та звуковий додаток.

ПРОМІНЬ: „Дальші Тарзанові пригоди" (II. серія).

СОНЦЕ: „Пригоди бригадіра Жерарда".

СТИЛЕВЕ: „На Сибір".

УТІХА: „Льокомотива" (з Льон Чанеєм) та „Кровавий порахунок".

ХИМЕРА: „Веселий поручник" (Мор. Шевальє).

Програма радіо.

Неділя, 24. січня 1932.

Лайпціґ (259,3) 20.00 Опера. **Льондон** (355,9) 22.05 Концерт. **Гамбург** (372,2) 20.00 Концерт. **Сотенс** (403,8) 15.00 Концерт. **Берлін** (418) 14.30 Легка музика. **Мінхен** (532,9) 18.45 Концерт. **Рим** (441,2) 17.00 Концерт. **Лингенберг** (472,4) „Тайна коня". **Прага** (488,6) 18.00 Віденська музика. **Мілано** (501,7) 21.00 Опера. **Відень** (517,2) 15.05 „Про волокиту". **Рига** (525,4) 21.35 Давня танкова музика. **Будапешт** (550,5) 17.00 Мадярські пісні. **Осльо** (1083) 20.00 Опера. **Париж** (1724,1) 23.30 Концерт.

Понеділок, 25. січня 1932.

Лайпціґ (259,3) 21.00 Концерт. **Моравська Острава** (263,4) 12.35 Концерт. **Брно** (341,7) 19.20 Радіокабарет. **Льондон** (355,9) 23.35 Танкова музика. **Гельсінґфорс** (368,1) 18.25 Твори фінляндських композиторів. **Гамбург** (372,2) 19.30 „Післявоєнний розвій Туреччини". **Букарешт** (394,2) 17.00 Концерт. **Сотенс** (403,8) 19.00 Хор. **Берлін** (418) 15.40 „Пригоди в Африці". **Любляна** (575,8) 20.00 Концерт. **Калюндборг** (1153,8) 15.30 Концерт. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 19.30 „Від винаходу до готової машини". **Париж** (1724,1) 13.30 і 14.05 Грам. кружки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 23. січня 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Шкільний ранок. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15, 13.40, 14.00, 14.20 Господарські гутірки. 13.55, 14.15, 15.00 Грам. кружок. 15.20 „Шахи". 15.45 Грошева біржа. 15.50 Для дітвори. 16.00 Робітничі справи. 16.15 Грам. кружок. 16.20 Радіохроніка. 16.40 Концерт. 17.10 „Розвій телетехніки". 17.35 Концерт. 18.05 Забава до ворожки. 18.30 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.40 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На овиді". 20.15 Легка музика. 21.55 Філятелістика. 22.10 Концерт. 22.50 Передачі закордонних станиць.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. Тараса Шевченка у Львові відбудуться в неділю 31. січня 1932 р. в 18-ій год. із звичайним порядком нарад у власній домівці при вул. Супінського ч. 23.

Тримісячний курс крою суконь і білля розпочинає від 1-го лютого ц. р. кооператива „Труд", Львів, Ринок ч. 39. Місячна оплата 25 зол. 1256 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

СВЯЩЕНИКА самотного на піврічне заступство прошу зараз. Дам помешкання, ціле удержання і платню згідно з умовою. о. Клим Кульчицький, декан, Підпечари, п. Тисьмениця. 1243 2-2

СОНЯШНА, гарно умебльована кімната з окремим входом (від клітки сходової) у здоровій околиці Львова (Личаків) зараз до винайму. Інформації в Адміністрації „Діла". 1-3

КОНЦИПІЄНТ з адвокатським іспитом шукає місця в адвоката. Гонорар 160 зол. місячно. Зголошення: Проф. Мартинюк, Львів, Кентшинського 3. 1253 1-1

СРІБЛО продає найдешевше — Домбровський-Розважевський — Академічна 2. 1246 1-15

ПОКОЇ ЗА БЕЗЦІН винаймає готель „Савой", Львів, Собіського 7, телефон 19. Для тих, що мешкають довше, вимікова оказія. 1250 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Подобалося Всевишньому забрати до вічности мою найдорожчу донечку, Лідію Мельничин, ученицю VIII. гімн. кл. „Рідної Школи" у Львові. В моїм безмежнім горю зазнав я стільки сердечних, глибоко відчутих заяв та ознак співчуття, розради і помочи, що хоч цей важкий хрест пригнітає мене до землі, то попри св. віру спомин на ці сердечні співчуття бодай вчасти коїть мій пекучий біль у серці. Тому почуваюся до обовязку бодай оцим скромним словом виявити мою глибоку подяку тим усім Вп. Панству, від котрих стільки ласкавости і помочі в своїм горю я зазнав. Дякую: Вп. П. Д-рові Маркіянові Дзеровичеві, котрий на першу вістку про смерть Покійниці негайно приїхав зі Львова, щоби на місці переконатися про дійсність неймовірного, як здавалося, факту й евентуально рятувати життя своєї давньої пацієнтки. Впр. оо. сов. Долгому, Глинському, Сайкевичеві, Волянцеві, Кравчевичеві, Дерешові, Пашковському за участь у похоронах, зокрема о. дек. Винницькому, о. сов. Радкевичеві, о. сов. Красицькому за відправлення також торжественної Служби Божої, а о. Сайкевичеві й о. Волянцеві за зворушуючі до глибини серця надгробні проповіди. Велике Спаси-Біг за прекрасні, сердечним чуттям овіяні слова прощання Вп. П. Проф. Микетея від учит. збору і від себе господаря кляси Вп. Тов. Уляни Старосольської і Стефи Дмоховської в імени товаришок і Вп. П. І. Балука від студентської секції в Ходорові. Щира подяка Вп. Панству Винницьким, Волянцям, Садовським, директорам дібр в Ходорові, Свідракам, завідателям дібр в Демидові, п. В. Беричівній, управительці школи в Демидові за виявлення сердечного співчуття всякої потіхи і чинну поміч при похоронах. Накінець усім чесним парохіянам за горячі співчуття, ревну поміч в улаштуванні похоронів і громадну в них участь.

Молотів, дня 20. січня 1932.

Батько і братчик Зеньо.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.